

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 299/06-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. T. Z. D. S., zastúpeného advokátom JUDr. Z. H., D. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na dedenie podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 184/05 z 28. februára 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. T. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2006 doručená sťažnosť PhDr. T. Z., D. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na dedenie podľa čl. 11 ods.1 listiny postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 184/05 z 28. februára 2006.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že 9. mája 2003 podal Okresnému súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) návrh, ktorým žiadal vyslovenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi jeho otcom Š. Z. a M. F. Podaním z 12. marca 2004 svoj návrh zmenil tak, že sa domáhal určenia, že rodinný dom... v katastrálnom území V., zapísaný na...Katastrálnom úrade v B. B. patrí v podiele piatich osmín do dedičstva po poručiťovi Š. Z. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 6 C 69/03 z 31. januára 2005 žalobný návrh navrhovateľa (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ) zamietol a zaviazal ho nahradiť odporkyni trovy konania vo výške 10 773 Sk. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ 20. mája 2005 odvolanie s odôvodnením, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 15 Co 134/05 z 8. júna 2005 potvrdil rozsudok okresného súdu, žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania a proti rozsudku, vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie okresného súdu i odvolacieho súdu záviselo od právneho posúdenia veci, pričom právne predpisy umožňujú dvojaký výklad, pripustil dovolanie. Sťažovateľ podal 4. augusta 2005 vo veci dovolanie z dôvodu, že podľa jeho názoru rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd bez nariadenia pojednávania vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 184/05 z 28. februára 2006 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

Sťažovateľ vidí porušenie ním označených práv postupom a rozsudkom najvyššieho súdu z dôvodu, že najvyšší súd „... v skutkovom a právne identickom spore *Rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 195/2006 ako dovolací súd, zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa (návrh na určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelke zamietol) v ktorom súd určil, že určité nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelke. Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnom rozhodnutí vyslovil právny*

názor, že ak rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností nenadobudlo právoplatnosť za života poručiteľa (a právne účinky vkladu nenastali ku dňu podania návrhu na vklad alebo v deň uvedený v návrhu na vklad), boli nehnuteľnosti v čase smrti poručiťky v jej vlastníctve a patria do dedičstva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky tým, že nesprávne právne posúdil predmetnú vec a v skutkovom a právne identickom spore vydal protichodné rozhodnutia porušil základné právo PhDr. T. Z. na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl.46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 36 ods. 1, 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Za týchto okolností dochádza aj k porušeniu práva rovnosti pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Je nemysliteľné, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako najvyšší súd v hierarchii všeobecných súdov, v identických veciach rozhodoval odlišne, pričom takéto rozhodnutia nutne vyvolávajú porušenia právnej istoty, teda ústavnú spravodlivosť podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súdy v rovnakých veciach rozhodujú odlišným spôsobom z dôvodu, že príslušné ustanovenia hmotnoprávných predpisov odlišne vykladajú a aplikujú, týmto dochádza aj k porušeniu čl. 125 ods. 4 (správne malo byť uvedené čl. 152 ods. 4, pozn.) Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou. V tomto prípade aspoň jeden z vyššie uvedených súdnych rozhodnutí nebol interpretovaný ústavným spôsobom.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom a rozsudkom sp. zn. 2 Cdo 184/2005 z 28. februára 2006 porušil základné právo PhDr. T. Z. na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1, 2 Listiny

základných práv a slobôd a na dedenie podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 184/2005 z 28. februára 2006 sp. zn. 2 Cdo 194/2005 (správne mala byť uvedená iba sp. zn. 2 Cdo 194/2005, pozn.) zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť PhDr. T. Z. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania vo výške 6.825,50 Sk na účet Advokátskej kancelárie HÁJOS & Partners, s. r. o., D. S.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľ bol účastníkom v konaní o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva. V uvedenom konaní využil ako riadny, tak aj mimoriadny prostriedok nápravy, keď proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie a proti rozsudku krajského súdu, ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu, podal dovolanie. O dovolaní rozhodol najvyšší súd tak, že ho zamietol, čím podľa tvrdení sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práv.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 184/05 z 28. februára 2006 najmä preto, že podľa sťažovateľa najvyšší súd „... *nesprávne právne posúdil predmetnú vec a v skutkovom a právne identickom spore vydal protichodné rozhodnutia...* (sťažovateľom uvádzané rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 196/05 z 29. novembra 2005, ktorým senát najvyššieho súdu v inom zložení v identickej veci zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pozn.). *Je nemysliteľné, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako najvyšší súd v hierarchii všeobecných súdov, v identických veciach rozhodoval odlišne, pričom takéto rozhodnutia nutne vyvolávajú porušenia právnej istoty, teda ústavnú spravodlivosť...*“.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa preskúmal opodstatnenosť predloženej sťažnosti v naznačenom smere, predovšetkým možnosť preukázania príčinnej súvislosti medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a základným právom upraveným v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľ v sťažnosti namietal.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaným, demokratickým a právnym štátom.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces, ktorému ochranu poskytuje aj čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny dedenie sa zaručuje.

1. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01), a v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 337/04, IV. ÚS 279/05).

V prípade sťažovateľa však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa

subjektívnych názorov sťažovateľa. Sťažovateľova nespokojnosť s obsahom rozhodnutia najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). K tomu treba dodať, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu a je preto podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 184/05 z 28. februára 2006 obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov na jeho výrok a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprocených princípov konania pred týmto súdom podľa čl. 46 až 50 ústavy, tiež nezistil, že by závery najvyššieho súdu v konaní o dovolaní proti rozsudku krajského súdu boli svojvoľné a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Závery najvyššieho súdu vychádzali z dlhoročnej ustálenej judikatúry. Ústavný súd v takom prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov najvyššieho súdu. Tvrdenia sťažovateľa s odvolaním sa na iný v obdobnej veci vydaný rozsudok najvyššieho súdu preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré skončilo nepriaznivým výsledkom pre sťažovateľa, čo však nemožno spájať s pojmom spravodlivý proces a porušovaním jeho princípov.

Ústavný súd poukazuje na tú skutočnosť, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka, vrátane jeho dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne

akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu.

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa v tejto časti je zjavne neopodstatnená, a preto ju po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde z uvedeného dôvodu odmietol.

2. Sťažovateľ tiež tvrdil, že najvyšší súd porušil jeho základné právo na spravodlivý proces v spojení *„so základnou zásadou právneho štátu, ktorá spočíva predovšetkým na predvídateľnosti práv a právnych následkov (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky)“*, pretože v dvoch identických prípadoch dospel k odlišným záverom, v dôsledku čoho *„aspoň jeden z vyššie uvedených súdnych rozhodnutí nebol interpretovaný ústavným spôsobom“*.

V konaní o sťažnosti je ústavný súd oprávnený rozhodovať o porušení označených základných práv a slobôd, ale ak dôjde k odmietnutiu sťažnosti z dôvodov, ktoré sú uvedené v tomto rozhodnutí ústavného súdu, znamená to, že o námietke porušenia čl. 1 ods. 1 ústavy vôbec netreba rozhodovať (II. ÚS 16/05).

3. Sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 11 ods. 1 listiny, keď tvrdil, že rozhodnutím najvyššieho súdu bolo porušené jeho právo na dedenie. Porušenie namietaného práva vo svojej sťažnosti bližšie neodôvodnil.

Ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu, že konanie o dedičských veciach patrí do právomoci všeobecných súdov. Rozhodnutím najvyššieho súdu bola pre

dedičské konanie po neb. Š. Z. v konaní pred všeobecnými súdmi právoplatne vyriešená otázka o časti dedičstva po poručiteľovi.

Na základe uvedených skutočností a po odmietnutí sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd poznamenáva, že už nerozhodoval o takých nárokoch na ochranu ústavnosti, ktorých uplatnenie a použitie predpokladá aspoň čiastočnú úspešnosť sťažnosti. Preto ústavný súd nemohol rozhodovať o požadovanom zrušení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu (čl. 127 ods. 2 ústavy).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2006